

8. Smith, Michael B. «Open Source Intelligence (OSINT): Issues for Congress.» Congressional Research Service, 2013.

Нестерчук Яна Олександрівна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Марков Михайло Миколайович,

професор кафедри оперативної-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

РІЗНОВИДИ НАСИЛЛЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнна агресія з боку РФ внесла свої корективи у наше життя. Україна сьогодні повинна боротися не лише із зовнішнім ворогом, але й дбати про те, щоб права її громадян не порушувалися і в середині держави. Нажаль, кожен із нас по різному реагує на те, що відбувається в країні, люди, перебуваючи у постійному стресі та страху починають поводити себе не так, як зазвичай, і одним із цих наслідків є підвищення рівня насилля в сім'ях. Основна думка полягає в тому – щоб виявити і протидіяти насильству. Перше, що варто згадати це – домашнє насильство. Існує чотири види домашнього насильства:

фізичне, психологічне, сексуальне та економічне. Окремим проявом домашнього насильства можуть бути погрози. Фізичне – умисне нанесення побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до травмування, порушення фізичного чи психічного здоров'я, в окремих випадках – до смерті постраждалого чи постраждалої; психологічне – воно пов'язане з дією однієї людини на психіку іншої особи через словесні образи або погрози, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційний вплив; економічне – це умисне позбавлення людей житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які вони мають передбачене законом право; сексуальне – це зґвалтування, погрози зґвалтування, сексуальні домагання, каліцтва статевих органів, примус до оголення, вагітності, аборту, проституції, а також до споглядання сексуального насильства над іншими людьми тощо [1].

Якщо говорити про відповідальність – то за вчинення домашнього насильства може мати місце притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП та до кримінальної відповідальності за ст. 126-1 КК України, також:

ч. 2 ст. 76 КК України (передбачено, що на осіб, засуджених за злочини, пов'язані з домашнім насильством, суд може покласти інші обов'язки та заборони, передбачені статтею 91-1 КК України);

ст. 91-1 КК України (введено інститут обмежувальних заходів в кримінальних провадженнях);

ч. 6 ст. 194 КПК України (передбачено, що на етапі прийняття судом рішення щодо застосування запобіжного заходу до підозрюваної особи можуть застосовуватись обмежувальні заходи);

ч. 7 п. 1 ст. 284 КПК України (передбачений "імунітет" на закриття кримінального провадження, якщо потерпіла сторона відмовилась від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення);

ч. 1 ст. 469 КПК України (передбачено особливості укладання угоди про примирення між потерпілою та обвинуваченим) [2].

Крім домашнього насильства ми можемо розглянути більш детально один із поширених насильства під час війни це – сексуальне насильство яке пов'язане з конфліктом, – один із видів геноциду. Коли кривдник або намагається запліднити жінку, або зробити так, щоб вона не народжувала взагалі. (не як одна з форм домашнього насильства), а як прояв інших форм насильства, наприклад воєнних злочинів, злочинів проти людяності, геноциду. За даними управління Верховного комісара ООН з прав людини, станом на 21 лютого 2023 року, кількість постраждалих серед цивільних осіб сягнула 21 293 осіб, зокрема 8 006 людей загинули. Щодня ці цифри стають все більшими. Тож точних даних щодо жертв та постраждалих не знає ніхто. Сексуальне насильство під час війни – це теж зброя, не всі постраждали одразу розпізнають цю форму насильства та як боротися із наслідками травми [3].

В українському законодавстві є поняття зґвалтування – відповідно до Кримінального кодексу України статті 152 у якій зазначається всі види статевих актів. Також присутнє у ККУ стаття 153 сексуальне домагання – будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, яка призводить до порушення гідності особи. Головна мета – залякати, щоб відчуті могутність та владу, деморалізувати, повністю придушити волю та моральний дух мирного населення та військових, які боронять власну державу.

Також під час війни може мати місце насильство стосовно жінок, насильство за ознакою статі.

Якщо говорити про сексуальне насильство, як воєнний злочин, то за національним законодавством таке насильство може кваліфікуватися за ст. 438 КК України Порушення законів та звичаїв війни [3].

Отже, важливо пам'ятати, що насилля ніколи не є виправданим, бо будь-яка дія, здійснена проти волі людини – це насильство. Захист людей від насилля під час воєнного часу – це спільна відповідальність

міжнародної спільноти, урядів, громадянського суспільства та кожної людини. Тому, чим раніше людина звернеться по допомогу до фахівця, тим швидше вона зможе повернутися до емоцій радості, щастя, спокою та задоволення.

Список використаних джерел

1. URL : <https://ukraine.unfpa.org/>
2. URL : Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. №2341-ІІ (із змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. URL : <https://www.hsa.org.ua/blog/>

Пагас Анна Едуардівна,

здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Зарубей Вікторія Володимирівна,

професор кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Коли країна знаходиться в умовах воєнного стану, то для неї, як і для народу цієї держави це є серйозним випробуванням щодо єдності народу, ставлення верховенства до народу, законності дій державних органів та економічний стан казни. Цей стан вимагає особливо ставлення до правопорядку та захисту громадян! Україну війна застала ще у 2014 році на сході, відтоді наша держава постійно знаходиться в стані агресії. У зв'язку з цим по теперішній час частина території України не підконтрольна органам державної влади України та є тимчасово окупованою територією, державні органи не можуть повною мірою виконувати свої обов'язки та права на цих територіях, які закріплені за ними. Вже у 2022 році повномасштабне вторгнення показало нам на скільки наша держава може справлятися з труднощами, навіть, коли вони знаходяться зовсім поряд. Звісно, що є дуже багато труднощів з якими ми не можемо справитися, через те, що нашу державу протягом багатьох років обкрадали та обкрадають зараз! У багатьох забирали останнє! Такі умови сприяють розквіту злочинності та значних навантажень на правову систему. Ефективність розслідування та протидія кримінальним правопорушенням стає критично важливим для збереження стабільності та безпеки громадян. Водночас, воєнний конфлікт може стати приводом для порушень прав людини, які зазначені в Конституції України, конвенцій та зловживань владою. Тому ретельне вивчення та розробка стратегій реагування на кримінальні правопорушення в умовах воєнного стану має велике